

Udenrigsminister Per Stig Møller
Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K.

Dato:
Kontor:
Sagsnr.:
Dok.:
+ bilag

21 NOV. 2006

Det Internationale Kontor
2006-305-0400
CDH41946

JM0438

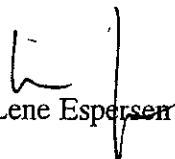
Afsendt med
E-Post 21/11-06

Kære udenrigsminister

Vedlagt sender jeg et grundnotat vedrørende Rådets rammeafgørelse om den europæiske kontrolordre under procedurer forud for dømsafsigelse mellem Den Europæiske Unions medlemsstater (KOM(2006)468), idet jeg skal anmode om, at materialet oversendes til Folketingets Europaudvalg.

Materialet vil ligeledes blive oversendt til Folketingets Retsudvalg.

Med venlig hilsen

Lene Espersen

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2006-305-0400
Dok.: ANA40692

GRUNDNOTAT

vedrørende forslag til Rådets rammeafgørelse om den europæiske kontrolordre under procedurer forud for domsafsigelse mellem Den Europæiske Unions medlemsstater (KOM(2006)468)

Resumé

Kommissionen har fremlagt et forslag til rammeafgørelse om den europæiske kontrolordre under procedurer forud for domsafsigelse mellem Den Europæiske Unions medlemsstater (KOM(2006)468). Forslaget indebærer, at der på EU-plan indføres en såkaldt "europæisk kontrolordre", som er en retsafgørelse, som en medlemsstat kan vælge at udstede over for en mistænkt uden bopæl i medlemsstaten med henblik på at føre den mistænkte tilbage til bopælsmedlemsstaten. Forslaget vurderes ikke at være i strid med nærhedsprincippet. Forslaget vurderes at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser, hvorimod det ikke vurderes at ville have statsfinansielle konsekvenser af betydning. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. Fra dansk side finder man på nuværende tidspunkt – hvor den igangsatte høring ikke er afsluttet – ikke at burde tage endelig stilling til de væsentlige spørgsmål, som forslaget rejser. I overensstemmelse med den holdning, som tidligere er tilkendegivet i forbindelse med afgivelse af høringssvar vedrørende en tidligere grøn bog fra Kommissionen om samme emne, er man dog fra dansk side umiddelbart skeptisk over for forslaget til rammeafgørelse.

1. Baggrund

På sit møde i december måned 1998 godkendte Det Europæiske Råd en handlingsplan udarbejdet af Rådet og Kommissionen med henblik på gennemførelse af Amsterdam-traktatens bestemmelser om et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed.

Det fremgår af handlingsplanen, at der inden to år efter Amsterdam-traktatens ikrafttræden bør iværksættes en proces med henblik på at forenkle procedurerne for gensidig anerkendelse af kendelser og domme i straffesager.

I forbindelse med Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15.-16. oktober 1999 vedtog stats- og regeringscheferne, at princippet om gensidig anerkendelse skulle være hjørnестenen i det retlige samarbejde inden for EU på både det civil- og det strafferetlige område. Princippet skulle gælde for såvel domme som andre afgørelser truffet af retlige myndigheder.

Rådet vedtog den 29. november 2000 i overensstemmelse med konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tampere et program for foranstaltninger med henblik på gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse af afgørelser i straffesager. Af programmet fremgår det bl.a., at et af målene er at sørge for et samarbejde i tilfælde, hvor en person er underlagt forpligtelser eller overvågningsforanstaltninger (fængslingsurrogat) forud for domsafsigelsen.

Programmet opstiller på baggrund heraf to foranstaltninger:

”9. Opstille en fortegnelse over de foranstaltninger, der eventuelt kan komme på tale, over de kontrolprocedurer, der gør det muligt at sikre, at foranstaltningerne overholdes af personer, og over de sanktioner, der skal finde anvendelse, såfremt de ikke overholdes.

10. Fortegnelsen skal danne grundlag for vedtagelsen af et instrument, der åbner mulighed for anerkendelse og øjeblikkelig fuldbyrdelse af kontrol-, overvågnings- eller sikkerhedsforanstaltninger, som en retsmyndighed har beordret forud for den endelige dom. Dette instrument skal omfatte alle de personer, der retsforfølges i en medlemsstat, og som kan tænkes at befinde sig i en anden medlemsstat, og skal indeholde bestemmelser om, hvordan disse foranstaltninger skal overvåges, og hvilke sanktioner der bør iværksættes, såfremt de ikke overholdes.”

Under henvisning hertil fremlagde Kommissionen den 17. august 2004 en grønbog om gensidig anerkendelse af ikke-frihedsberøvende kontrolforanstaltninger forud for domsafsigelse, som skulle danne grundlag for de videre drøftelser om udarbejdelsen af et instrument til gensidig anerkendelse af ikke-frihedsberøvende foranstaltninger forud for domsafsigelse.

Efterfølgende har Kommissionen den 4. september 2006 fremlagt et forslag til rammeafgørelse om den europæiske kontrolordre under procedurer forud for domsafsigelse mellem Den Europæiske Unions medlemsstater (KOM(2006)468).

2. Forslagets indhold

2.1. Overordnet beskrivelse af forslaget

Forslaget til rammeafgørelse er fremlagt under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union, særligt artikel 31, stk. 1, litra a og c, og artikel 34, stk. 2, litra b. Det følger af artikel 31, stk. 1, litra a og c, at fælles handling vedrørende retligt samarbejde i kriminalsager bl.a. omfatter fremme og fremskyndelse af samarbejdet om retspleje mellem kompetente ministerier og retlige eller tilsvarende myndigheder i medlemsstaterne og sikring af forenelighed mellem medlemsstaternes gældende regler, i det omfang det er nødvendigt for at forbedre samarbejdet. Ifølge artikel 34, stk. 2, litra b, kan Rådet med henblik på at bidrage til opfyldelse af Unionens målsætninger på initiativ af en medlemsstat eller Kommissionen vedtage rammeafgørelser om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

Kommissionen har som begrundelse for forslaget anført, at der på området for varetægtsfængsling er risiko for forskelsbehandling af mistænkte, der har bopæl i den medlemsstat, hvor retssagen skal foregå, og de personer, der har bopæl i en anden medlemsstat. En mistænkt uden bopæl i domslandet risikerer – efter Kommissionens opfattelse – varetægtsfængsling i tilfælde, hvor en mistænkt med bopæl i domslandet under lignende omstændigheder ikke ville blive varetægtsfængslet, idet førstnævnte, da han ikke har sin bopæl i den medlemsstat, hvor retssagen skal foregå, måske vil flygte til sin bopælsmedlemsstat og dermed vanskeliggøre forfølgningen af sagen.

Kommissionen henviser i den forbindelse til, at flere undersøgelser har vist alvorlige problemer i forbindelse med varetægtsfængsling i EU. Bl.a. har en undersøgelse, som Kommissionen foretog i 2003, vedrørende indsatte i medlemsstaternes fængsler, herunder varetægtsfængslede, vist, at der er betydelige forskelle mellem medlemsstaterne med hensyn til såvel antal varetægtsfængslede pr. 100.000 indbyggere som andelen af egne statsborgere i forhold til udenlandske statsborgere.

Kommissionen foreslår bl.a. på den baggrund, at der på EU-plan indføres en såkaldt "europæisk kontrolordre", som er en retsafgørelse, som en medlemsstat kan vælge at udstede over for en mistænkt uden bopæl i medlemsstaten med henblik på, at den mistænkte kan drage fordel af en kontrolforanstaltning forud for domsafsigelsen i bopælsmedlemsstaten, f.eks. som alternativ til varetægtsfængsling i den udstedende medlemsstat. Den mistænkte skal efterkomme de kontrolforanstaltninger, som fastsættes af den udstedende medlemsstat, for at sikre retsforfølgningen og navnlig for at sikre, at personen på et senere tidspunkt vil kunne stilles for en domstol i den udstedende medlemsstat. Bopælsmedlemsstaten er som udgangspunkt forpligtet til at fuldbyrde den europæiske kontrolordre.

Forslaget indeholder følgende kapitler:

- Kapitel 1 – Generelle bestemmelser (artikel 1-4)
- Kapitel 2 – Den europæiske kontrolordre (artikel 5-7)
- Kapitel 3 – Procedureregler (artikel 8-14)
- Kapitel 4 – Særlige omstændigheder (artikel 15)
- Kapitel 5 – Overtrædelse af vilkår under en europæiske kontrolordre (artikel 16-22)
- Kapitel 6 – Almindelige og afsluttende bestemmelser (artikel 23-27)

2.2. Forslagets enkelte bestemmelser

2.2.1. Kapitel 1 – Generelle principper (artikel 1-4)

Det fremgår af artikel 1, at der med rammeafgørelsen indføres en europæisk kontrolordre, som er en retsafgørelse udstedt af en kompetent myndighed i en medlemsstat over for en mistænkt uden bopæl i landet med henblik på at føre personen tilbage til sin bopælsmedlemsstat på den betingelse, at vedkommende efterkommer kontrolforanstaltninger for at sikre retsforfølgningen og navnlig for at sikre, at personen vil kunne stilles for en domstol i den udstedende medlemsstat.

Artikel 2 indeholder definitioner af de begreber, der anvendes i rammeafgørelsen.

Begrebet ”udstedende stat” er under litra a) defineret som den medlemsstat, på hvis område den europæiske kontrolordre udstedes, mens begrebet ”fuldbyrdende stat” under litra b) er defineret som den medlemsstat, på hvis område den europæiske kontrolordre fuldbyrdes.

I litra c) er begrebet ”udstedende myndighed” defineret som en ret, en dommer, en undersøgelsesdommer eller en offentlig anklager, som i medfør af national ret har kompetence til at udstede en europæisk kontrolordre, mens begrebet ”fuldbyrdende myndighed” i litra d) er defineret som en ret, en dommer, en undersøgelsesdommer eller en offentlig anklager, som i medfør af national ret har kompetence til at fuldbyrde en europæisk kontrolordre.

Ifølge artikel 3 er medlemsstaterne forpligtet til at fuldbyrde enhver europæisk kontrolordre på grundlag af princippet om gensidig anerkendelse og bestemmelserne i rammeafgørelsen.

Artikel 4 foreskriver, at hver medlemsstat skal oplyse Rådet om, hvilke myndigheder der i medfør af national ret har kompetence til at udstede og fuldbyrde en europæisk kontrolordre.

2.2.2. Kapitel 2 – Den europæiske kontrolordre (artikel 5-7)

Ifølge artikel 5 skal den udstedende myndighed – inden den europæiske kontrolordre udstedes – oplyse den mistænkte om de vilkår, vedkommende pålægges i medfør af artikel 6 (kontrolforanstaltninger) og om følgerne heraf, navnlig sådanne følger, der er opstillet i artikel 17 (følgerne af overtrædelse af vilkår) og 18 (betingelser for anholdelse og tilbageførsel).

Det følger af artikel 6, stk. 1, at den udstedende myndighed pålægger den mistænkte at stå til rådighed for at modtage stævning til retssagen og give møde ved retssagen, hvis stævningen kræver dette. Vanskeliggørelse af sagens forfølgning eller begåelse af strafbare handlinger kan udgøre en overtrædelse af den europæiske kontrolordre.

Videre følger det af bestemmelsen, at den udstedende myndighed derudover kan pålægge den mistænkte et eller flere af følgende vilkår:

- a) at deltage i indledende afhøringer i forbindelse med den eller de lovovertrædelser, som vedkommende er sigtet for,
- b) ikke uden tilladelse at tage ophold på angivne steder i den udstedende stat, eller
- c) at refundere udgifterne i forbindelse med tilbageførsel af vedkommende til en indledende afhøring til retssagen.

Artikel 6, stk. 2, indeholder derudover en ikke udtømmende liste over yderligere vilkår, som den udstedende myndighed og den fuldbyrdende myndighed kan aftale, at den mistænkte skal pålægges, herunder f.eks. at melde sig hos den fuldbyrdende myndighed på et givet tidspunkt og på et nærmere angivet sted, at deponere pas eller andre legitimationspapirer hos den fuldbyrdende myndighed, at tage ophold på en nærmere angivet adresse, eller at undergive sig en nærmere angiven lægebehandling.

Alle vilkår, der pålægges den mistænkte, skal angives i den europæiske kontrolordre, jf. artikel 6, stk. 3. Den fuldbyrdende myndighed kan ændre vilkårene i den europæiske kontrolordre i overensstemmelse med national ret, hvis det er strengt nødvendigt for at fuldbyrde den, jf. artikel 6, stk. 4.

Artikel 7 vedrører den europæiske kontrolordres form og indhold. Det fremgår heraf, at den udstedende myndighed skal udfylde en særlig formular, som skal oversættes til et af de officielle sprog i fuldbyrdelsesstaten eller et andet sprog, som fuldbyrdelsesstaten har meddelt, at den accepterer.

2.2.3. Kapitel 3 – Procedureregler (artikel 8-14)

Ifølge artikel 8 skal fremsendelsen af den europæiske kontrolordre ske direkte til den fuldbyrdende myndighed på en hvilken som helst måde, der kan efterlade et skriftligt spor, og som giver fuldbyrdelsesstaten mulighed for at efterprøve ægtheden.

Efter artikel 9 anerkender den fuldbyrdende myndighed en europæisk kontrolordre fremsendt i overensstemmelse med artikel 8 uden at stille krav om yderligere formaliteter og træffer straks alle nødvendige foranstaltninger med henblik på fuldbyrdelsen, medmindre andet er fastsat i rammeafgørelsen.

Artikel 10 vedrører anerkendelse og fuldbyrdelse af en europæisk kontrolordre.

Bestemmelsen indebærer, at den fuldbyrdende myndighed skal afslå at anerkende og fuldbyrde en europæisk kontrolordre, hvis det vil stride mod princippet om ne bis in idem.

Den fuldbyrdende myndighed kan endvidere afslå at anerkende og fuldbyrde en europæisk kontrolordre, hvis

- a) den mistænkte på grund af alder efter fuldbyrdelsesstatens lovgivning ikke kan gøres strafferetligt ansvarlig for de handlinger, der ligger til grund for den europæiske kontrolordre,
- b) lovgivningen i fuldbyrdelsesstaten indeholder bestemmelser om immunitet eller privilegier, der kan hindre fuldbyrdelsen af den europæiske kontrolordre, eller
- c) den lovovertrædelse, der ligger til grund for den europæiske kontrolordre, er omfattet af amnesti i fuldbyrdelsesstaten, og denne medlemsstat har kompetence til at retsforfølge lovovertrædelsen i medfør af egen strafferet.

Det fremgår af artikel 11, at hvis den mistænkte er statsborger eller bosat i fuldbyrdelsesstaten, kan fuldbyrdelsen af en europæisk kontrolordre gøres betinget af, at den mistænkte efter retssagen i udstedelsesstaten tilbageføres til afsoning i fuldbyrdelsesstaten.

Artikel 12 fastsætter, at den fuldbyrdende myndighed inden 5 dage fra modtagelsen af den europæiske kontrolordre skal træffe afgørelse om enten at anerkende og fuldbyrde den eller at påberåbe sig en afslagsgrund. Hvis dette ikke er muligt, skal den fuldbyrdende myndighed underrette den udstedende myndighed om årsagerne hertil, og om hvornår en afgørelse vil foreligge.

Når den europæiske kontrolordre er ufuldstændig, kan den fuldbyrdende myndighed udsætte afgørelsen. Den fuldbyrdende myndighed underretter den udstedende myndighed herom og træffer afgørelse, så snart grunden til udsættelse er ophørt.

Ifølge artikel 13 gives mistænkte samme rettigheder med hensyn til fornyet prøvelse af den europæiske kontrolordre efter lovgivningen i den udstedende stat, som hvis de deri indeholdte vilkår var ham pålagt som en kontrolforanstaltning forud for domsafsigelse til fuldbyrdelse i den udstedende stat. Hvis den mistænkte eller den fuldbyrdende myndighed ønsker at anmode om fornyet prøvelse af den europæiske kontrolordre, skal det ske inden 60 dage efter udstedelsen eller den seneste prøvelse.

Den udstedende myndighed skal foretage fornyet prøvelse inden 15 dage efter modtagelsen af anmodningen. Der skal foretages høring af den mistænkte og den fuldbyrdende myndighed efter lovgivningen i den udstedende stat. Den mistænkte har endvidere ret til tolkning og advokatbi-stand.

Den udstedende myndigheds fornyede prøvelse kan resultere i, at den europæiske kontrolordre fastholdes i sin oprindelige form, at vilkårene heri ændres eller tilbagekaldes, eller at den tilbagekaldes i sin helhed. Den udstedende myndighed skal straks oplyse den mistænkte og den fuldbyrdende myndighed om sin afgørelse.

Det fremgår af artikel 14, at den udstedende myndighed i overensstemmelse med national ret kan tilbagekalde den europæiske kontrolordre, hvis det er til den mistænktes fordel. Hvis den mistænkte har overholdt samtlige vilkår i den europæiske kontrolordre, skal den udstedende myndighed tilbagekalde den. Den udstedende myndighed skal straks oplyse den mistænkte og den fuldbyrdende myndighed om sin afgørelse.

2.2.4. Kapitel 4 – Særlige omstændigheder (artikel 15)

Ifølge artikel 15 berører eksistensen af en europæisk kontrolordre ikke den fuldbyrdende stats forpligtelser i henhold til en europæisk arrestordre, en anmodning om udlevering indgivet af et tredjeland eller statuten for Den Internationale Straffedomstol. Den fuldbyrdende stat forhindres heller ikke i at indlede eller videreføre egne straffesager.

2.2.5. Kapitel 5 – Overtrædelse af vilkår under en europæisk kontrolordre (artikel 16-22)

Ifølge artikel 16 skal den fuldbyrdende myndighed straks underrette den udstedende myndighed om enhver overtrædelse af de vilkår, der er indeholdt i den europæiske kontrolordre. Indberetningen skal ske på en særlig formular og fremsendes på en hvilken som helst måde, der kan efterlade et skriftligt spor, og som giver fuldbyrdelsesstaten mulighed for at efterprøve ægtheden.

Videre følger det af artikel 17, at den udstedende myndighed i tilfælde af overtrædelse af den europæiske kontrolordre (efter nationale bestemmelser i den udstedende stat) kan træffe afgørelse om:

- a) tilbagekaldelse af den europæiske kontrolordre,
- b) ændring eller tilbagekaldelse af et eller flere af de i den europæiske kontrolordre indeholdte vilkår,
- c) anholdelse og tilbageførsel af den mistænkte, hvis den europæiske kontrolordre var udstedt for en lovovertrædelse, der efter loven i den udstedende stat kan medføre varetægtsfængsling, navnlig når det er nødvendigt for at give møde til en indledende afhøring til retsmødet eller
- d) anholdelse og tilbageførsel i følgende tilfælde:
 - i) hvis den europæiske kontrolordre var udstedt for en lovovertrædelse, der efter loven i den udstedende ikke oprindeligt kunne medføre varetægtsfængsling, og
 - ii) hvis den europæiske kontrolordre indebærer indskrænkning af den mistænkte frihed i et omfang, der kan sammenlignes med frihedsberøvelse, og
 - iii) hvis anholdelsen og tilbageførslen er nødvendig for at give møde til en indledende afhøring til retsmødet.

Den udstedende myndighed skal, inden den træffer afgørelse om anholdelse eller tilbageførsel, tage alle relevante omstændigheder i betragtning, herunder den specifikke strafferamme, følgerne af overtrædelsen, og navnlig om den mistænkte er villig til frivilligt at vende tilbage til den udstedende stat. Der skal foretages høring af den mistænkte og den fuldbyrdende myndighed efter lovgivningen i den udstedende stat.

Hvis den mistænkte på tidspunktet for den udstedende myndigheds afgørelse befinder sig i en anden medlemsstat, forestår denne medlemsstat anholdelsen og tilbageførslen.

Artikel 18 fastsætter, at hvis den udstedende myndighed afgør, at den mistænkte skal anholdes og føres tilbage til udstedelsesstaten, skal den mistænkte høres af en retsmyndighed i den medlemsstat, på hvis område den mistænkte anholdes.

Hvis den mistænkte giver sit samtykke, tilbageføres den mistænkte straks til udstedelsesstaten.

Hvis den mistænkte ikke giver sit samtykke, tilbageføres den mistænkte også straks til udstedelsesstaten, medmindre

- a) det er klart, at straffesagen for den lovovertrædelse, for hvilken den europæiske kontrolordre er udstedt, ville stride mod princippet om ne bis in idem,

- b) den mistænkte allerede retsforfølges i fuldbyrdelsesstaten for det samme forhold som det, der ligger til grund for den europæiske kontrolordre,
- c) der er indtrådt forældelse i henhold til fuldbyrdelsesstatens lovgivning, og denne medlemsstat har jurisdiktionskompetence i medfør af sin egen strafferet, eller
- d) afgørelsen om anholdelse og tilbageførsel af den mistænkte vedrører nye forhold, der ikke er omfattet af den europæiske kontrolordre.

Afslagsgrundene i artikel 10 kan også anvendes af andre medlemsstater end fuldbyrdelsesstaten.

Ifølge artikel 19 skal den udstedende myndighed øjeblikkeligt meddele den fuldbyrdende myndighed om samtlige afgørelser, den træffer i henhold til artikel 17.

Efter artikel 20 skal den mistænkte tilbageføres i henhold til artikel 18 på en mellem de pågældende medlemsstater indbyrdes aftalt dato og under alle omstændigheder ikke senere end 3 dage efter anholdelsen.

Tilbageførslen kan undtagelsesvis udsættes midlertidigt på grund af tungtvejende humanitære grunde. Den udstedende myndighed skal underrettes om årsagerne hertil, og tilbageførslen skal ske, så snart disse årsager er ophørt.

Det fremgår af artikel 21, at hver medlemsstat skal tillade transit gennem sit område af en mistænkt, der tilbageføres i henhold til rammeafgørelsen, forudsat at den har modtaget oplysning om

- a) identiteten og nationaliteten af den mistænkte,
- b) eksistensen af en europæisk kontrolordre,
- c) arten og den retlige klassificering af lovovertrædelsen og
- d) omstændighederne ved lovovertrædelsen, herunder tid og sted.

Hver medlemsstat skal oplyse Rådet om, hvilken myndighed der er ansvarlig for at modtage transitanmodninger. Transitanmodninger og afgørelser herom skal meddeles på en måde, der kan efterlade et skriftligt spor. Reglerne om transit finder ikke anvendelse på flyrejser uden planlagt mellemlanding.

Ifølge artikel 22 fradrager den udstedende stat enhver periode med frihedsberøvelse forårsaget af pågribelsen og tilbageførslen af den mistænkte i henhold til artikel 17 og 18 i den samlede tidsperiode, der skal afsones i den udstedende stat som følge af idømmelsen af en fængselsstraf eller en anden frihedsberøvende foranstaltning.

Den medlemsstat, på hvis område den mistænkte blev anholdt, skal fremsende alle oplysninger om varigheden af den mistænktes varetægtsfængsling til den udstedende myndighed på tidspunktet for tilbageførslen.

2.2.6. Kapitel 6 – Almindelige og afsluttende bestemmelser (artikel 23-27)

Artikel 23-27 indeholder regler om evaluering af rammeafgørelsens effektivitet, forholdet til andre aftaler og ordninger, gennemførelsen af rammeafgørelsen i national ret, beretning fra Kommissionen og ikrafttræden.

Der henvises i øvrigt nærmere til forslaget til rammeafgørelse og de ledsagende bemærkninger.

3. Gældende ret

3.1. Retsplejelovens regler om varetægtsfængsling

Dansk rets almindelige bestemmelse om varetægtsfængsling findes i retsplejelovens § 762. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”§ 762. En sigtet kan varetægtsfængsles, når der er begrundet mistanke om, at han har begået en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, såfremt lovovertrædelsen efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, og

- 1) der efter det om sigtedes forhold oplyste er bestemte grunde til at antage, at han vil unddrage sig forfølgningen eller fuldbyrdelsen, eller
- 2) der efter det om sigtedes forhold oplyste er bestemte grunde til at frygte, at han på fri fod vil begå ny lovovertrædelse af den foran nævnte beskaffenhed, eller
- 3) der efter sagens omstændigheder er bestemte grunde til at antage, at sigtede vil vanskeliggøre forfølgningen i sagen, navnlig ved at fjerne spor eller advare eller påvirke andre.

Stk. 2. En sigtet kan endvidere varetægtsfængsles, når der foreligger en særligt bestyrket mistanke om, at han har begået

- 1) en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, og som efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover, og hensynet til retshåndhævelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod, eller
- 2) en overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, § 123, §§ 244-246, § 250 eller § 252, såfremt lovovertrædelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed kan ventes at ville medføre en ubetinget dom på fængsel i mindst 60 dage og hensynet til retshåndhævelsen skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod.”

Varetægtsfængsling kan efter retsplejelovens § 762, stk. 3, ikke anvendes, hvis lovovertrædelsen kan ventes at ville medføre straf af bøde eller fængsel i højst 30 dage, eller hvis frihedsberøvel-

sen vil stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens betydning og den retsfølge, som kan ventes, hvis sigtede findes skyldig.

Efter retsplejelovens § 765, stk. 2, kan bl.a. følgende (alternative) foranstaltninger med sigtedes samtykke iværksættes i stedet for varetægtsfængsling, hvis betingelserne for varetægtsfængsling i øvrigt er opfyldt, og varetægtsfængslingens øjemed kan opnås ved mindre indgribende foranstaltninger:

- undergive sig et af retten fastsat tilsyn,
- overholde særlige bestemmelser vedrørende opholdssted, arbejde, anvendelse af fritid og samkvem med bestemte personer,
- tage ophold i egnet hjem eller institution,
- undergive sig psykiatrisk behandling eller afvænningsbehandling for misbrug af alkohol, narkotika eller lignende, om fornødent på hospital eller særlig institution,
- give møde hos politiet på nærmere angivne tidspunkter,
- hos politiet deponere pas eller andre legitimationspapirer,
- stille en af retten fastsat økonomisk sikkerhed for sin tilstedeværelse ved retsmøde og ved fuldbyrdelsen af en eventuel dom.

Beslutningen om at iværksætte sådanne foranstaltninger træffes af retten, jf. i øvrigt nærmere retsplejelovens § 765.

3.2. Udlændingelovens regler om varetægtsfængsling

Udlændingeloven indeholder særlige regler om varetægtsfængsling af udlændinge, der er udvist fra Danmark. Det følger bl.a. af udlændingelovens § 35, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 3, at en udlænding kan varetægtsfængsles eller undergives en foranstaltning, der træder i stedet herfor, indtil en eventuel bestemmelse om udvisning kan fuldbyrdes, når der er bestemte grunde til at anse varetægtsfængsling for nødvendig 1) for at sikre udlændingens tilstedeværelse under sagen og under eventuel appel, 2) udlændingen ikke har fast bopæl her i landet, eller 3) der er begrundet mistanke om, at udlændingen har begået en lovovertrædelse, der kan medføre udvisning efter udlændingelovens §§ 22-24.

3.3. Reglerne om anvendelse af varetægtsfængsling i udleveringssager

Endelig er der i udleveringslovgivningen – dvs. henholdsvis udleveringsloven (som gælder i forhold til andre EU-medlemsstater) og den nordiske udleveringslov (der gælder i forhold til Norge og Island samt som udgangspunkt i forhold til Sverige og Finland) – fastsat regler om anvendelse af varetægtsfængsling og andre ikke-frihedsberøvende frihedsforanstaltninger for at fremme undersøgelsen af og sikre gennemførelsen af en udlevering fra Danmark til et andet land. Der hen-

vises herom nærmere til bestemmelserne i henholdsvis udleveringslovens § 18 b, stk. 2, og den nordiske udleveringslovs § 11, som indebærer, at varetægtsfængsling mv. kan ske i overensstemmelse med de almindelige regler herom i retsplejeloven, jf. ovenfor under pkt. 3.1.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

4.1. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget til rammeafgørelse vurderes i dets nuværende form at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter gældende dansk ret er der ikke hjemmel til at anerkende og fuldbyrde en ”europæisk kontrolordre” som fastlagt i forslaget til rammeafgørelse. Et sådant lovgrundlag må således tilvejebringes.

I den forbindelse skal det navnlig fremhæves, at den grundlæggende pligt til at anerkende og fuldbyrde en europæisk kontrolordre, uden at den fuldbyrdende myndighed er berettiget til at foretage en prøvelse af, om det vil være foreneligt med national ret, bl.a. vil betyde, at der ikke vil kunne stilles krav om, at betingelserne for varetægtsfængsling i retsplejeloven er opfyldt. Det vil heller ikke kunne kræves, at det forhold, som den mistænkte er sigtet for, også er strafbart efter dansk ret (kravet om dobbelt strafbarhed). Danske myndigheder vil endvidere, afhængig af forskellene i medlemsstaternes retssystemer, være forpligtet til at iværksætte foranstaltninger, som ikke (direkte) kendes i dansk ret.

Kun de afslagsgrunde, der er nævnt i forslagets artikel 10 (ne bis in idem, kriminelle lavalder, immunitet, amnesti), vil kunne medføre, at danske myndigheder skal eller kan nægte at fuldbyrde en europæisk kontrolordre.

Herudover vurderes der bl.a. at ville være behov for – inden for rammerne af rammeafgørelsen – at fastsætte nærmere bestemmelser vedrørende procedurereglerne i kapitel 3 og reglerne om vilkårsovertrædelse i kapitel 5.

4.2. Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget til rammeafgørelse vurderes ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser af betydning.

5. Høring

Forslaget til rammeafgørelse er sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Aalborg, Præsidenten for Retten i Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Rigspolitichefen, Rigsadvokaten, Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet, Politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Landsforeningen af beskikede advokater, Dansk Retspolitisk Forening, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Socialpædagogernes Landsforbund, Amnesty International og Institut for Menneskerettigheder.

Justitsministeriet har fastsat høringsfristen til den 22. december 2006.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen har anført følgende vedrørende nærhedsprincippet:

“Medlemsstaterne anerkender for øjeblikket ikke udenlandske retsafgørelser om ikke-frihedsberøvende kontrolforanstaltninger forud for domsafsigelse. Så længe der ikke er fælles initiativer, og for at fremskynde den gensidige anerkendelse bare en smule, ville medlemsstaterne således ensidigt skulle indføre bestemmelser i national ret for at anerkende sådanne foranstaltninger. Dette vil sandsynligvis ikke føre til et godt resultat, da 25 medlemsstater således hver især vil skulle indføre ensartede nationale bestemmelser. En sådan ensartethed (i såvel indhold som anvendelsesperiode) kan lettere opnås ved fælles handling i form af en rammeafgørelse vedtaget af Rådet. Denne rammeafgørelse går ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå det tilstræbte formål.”

Regeringens foreløbige vurdering er, at forslaget ikke kan anses for at stride mod nærhedsprincippet, da formålet med forslaget som nævnt er at sikre, at der vil kunne ske en gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske retsafgørelser om iværksættelse af ikke-frihedsberøvende kontrolforanstaltninger i bopælsstaten (i stedet for frihedsberøvelse i den medlemsstat, hvor retssagen skal finde sted). Indførelse af en ordning som den foreslåede vil ikke kunne ske som en ren national foranstaltning, men vil kræve en samordnet indsats på EU-plan.

7. Andre medlemsstaters kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget til rammeafgørelse.

8. Foreløbig dansk holdning

Fra dansk side finder man på nuværende tidspunkt – hvor den igangsatte høring ikke er afsluttet – ikke at burde tage endelig stilling til de væsentlige spørgsmål, som forslaget rejser.

I overensstemmelse med den holdning, som tidligere er tilkendegivet i forbindelse med afgivelse af høringssvar vedrørende en tidligere grønbog fra Kommissionen om samme emne, er man dog fra dansk side umiddelbart skeptisk over for forslaget til rammeafgørelse.

9. Orientering af andre af Folketingets udvalg

Nærværende grundnotat om forslaget til rammeafgørelse om den europæiske kontrolordre under procedurer forud for domsafsigelse mellem Den Europæiske Unions medlemsstater sendes – ud over til Folketingets Europaudvalg – også til Folketingets Retsudvalg.